

ASMAKAT

Klasik Batı Edebiyatı Fanzini

Analık 2021 Sayı: 8



Logau

İçindekiler

- Friedrich Von Logau (Alman Edebiyatı)
- Logau, Seçme Epigramlar ve Şiirler
- Nathaniel Evans (Amerikan Edebiyatı)
- Evans, Bir Şiir

FRIEDRICH VON LOGAU

Hayatı ve Eserleri:

Friedrich Von Logau, haziran 1604'te; Silezya'da, Nimptsch yakınlarındaki Brockhut'ta, kökeni Schlesisch'lere dayanan, soylu bir ailenin oğlu olarak dünyaya gelir. Ailenin tek çocuğu olan Logau'nun babası, bir yaşlılar evinde çalışan Georg von Logau, annesi ise, Dobergast'lı Anna von Reydeberg'dir.

1614 yılında, Brieger Lisesi'ne başlar. Bu lisede, "İsa'nın Yoksulluğu" adlı bir konuşma yapar. 1620'nin şubat ayında, Priamos'u, Pyrrhos'a karşı savunan bir söylev verir. Aynı yılın eylül ayında, "Aeneas" hakkında konuşma hazırlar. 1623 yılının mart ayında, "Venüs" hakkında konuşma yapar. Nisan ayında, Joachim Buchwalder'in, "Ahlaki Mutluluk Üzerine" adlı tezinin sunumunu yapar. Temmuz ayında ise, okul senatosuna seçilir. 1624'te, okulunu bitirir. Logau'nun okulu geç bitirmesinin nedeni, otuz yıl savaşlarıdır.

1625 yılında, Frankfurt'a gider ve Altdorf Üniversitesi'nde, hukuk eğitimi görmeye başlar. Bu arada, savaş patlak verir. 1626-27 yıllarında, Johannes Caspar Odontius için bir destan yazar. 1631'de, üniversiteyi bitirir. Aynı yıl, Helena von Gruttschreiber ile evlenir. 1633'te, babasını kaybeder. Bu yüzden, Brockhut'a döner. Yaşadığı çiftlik, askerlerce yıkılmış olduğu için, Brieg'de, dükün sarayına yerleşir. Daha sonra, Liegnitz'de göreve başlar.

Salomon von Golaw takma adını kullanan Logau, 1638'de, epigramlarını topladığı ilk kitabı olan, "İlk Yüz Almanca Uyaklı Özdeyiş" i yazar. 1640 yılında eşini kaybeder. 1642'de, "Tasa Şiirleri" adlı eserini yazar. 1643 yılında, Helena von Knobelsdorff ile evlenir. 29 Eylül 1644'te Brieger Dükü 4. Ludwig'in mahkemesine atanır ve dükün hizmetine girer. 1648'de, "Meyve Veren Toplum" adında bir topluluk kurar. Bu topluluğun amblemi, hanedan bitkisi olan Süt Otu'dur. 29 haziran 1649'da annesi vefat eder.

1653'te, "Anna Sophia" adında şiir kitabını yazar. 1654'te, daha önce 1638'de çıkan, "İlk Yüz Almanca Uyaklı Özdeyiş" adlı eserinin genişletilmiş hali olan, "Salomon von Golaw'ın Almanca Üç Bin Epigramı" 3 cilt halinde yayınlanır. Aslında tam sayı 3000 değil, 3560 epigramdır. 1. ciltte 201, 2. ciltte 102, 3. ciltte 257 ilave epigram vardır. Bu eser, La Bruyere tarzı, ama, grotesk türde tiplerden oluşmuş bir derleme niteliğindedir. 1654 yazında, Yürütme Konseyi ve Mahkeme Başkanlığı'na terfi eder. Logau, 24 temmuz 1655'te, Liegnitz'de hayata veda eder ve Liegnitz'deki Lutheran cemaati tarafından gömülür.

Sanatı:

Logau, eleştirel yergi özelliğiyle ve zamanının gerçeklerine değinmesiyle tanınan, önemli bir yazardır. O, eski Alman erdemini, dürüstlüğünü, dindarlığını taşımaktaydı. Bu yüzden, eserlerinde, insanın huzur içinde yaşaması için elinden geleni yapmıştır. Epigramlarının çoğu, kısa epigramlardır. Kısa şiir, aydınlanma çağının bir örneği, hayat yasasıdır. Elschenbroich, "Logau, olasılıkla bu tür sözlerde kendini görmüştür." demektedir. Kısa epigramları, gerçek asilzadelerin ve sadık Alman yurtseverlerinin ideallerini destekler ve dini gruplar arasındaki kanlı rekabetin yararsızlığını gösterir. Logau'nun yergileri, öncelikle mahkemeye yönelik eleştiridir. Logau'nun çok sayıda yergisi de şehirlere yöneliktir. Mezheplerin gerçek Hıristiyanlığı temsil etme iddiasına karşı, kendini itirafta ve kilise pratiğinde kanıtlamayan, ancak inananın yaşamını bir görev olarak anladığı ve ölümü isteyerek kabul ettiği gerçeğinde, mezhebe bağlı olmayan dindarlık çağrısında bulunur.

Yergilerinde en çok eleştirdiği konular; savaşlar ve getirdiği yıkım, dinin sömürülmesi, insani zayıflıklar, barok saray hayatı ile Alman dilini haksız yere küçümseyen ve başta Fransız kültürü olmak üzere, yabancı kültür geleneklerini benimseyen soylulardır. Alman vatanseverlerini desteklemiştir. Çağdaşlarının, ulusal duygulardan yoksun olmalarından rahatsızlık duyan Logau, yabancı sözcük

düşkünülüğünü ve bu modaya karşı gösterilen aşırı sevgiyi yerer. Vatan sevgisi ve adalet duygusu, onun kalbinde derin bir yer tutmaktadır.

Onun yergileri, sadece kişisel duyguların sonucu değildir. Otuz Yıl Savaşları'nın çalkantılı döneminde, entelektüel bütünlüğünü bozmadan koruyan ve çağdaşlarını adil bir şekilde yargılayan birkaç kişiden biridir. Saray hayatını, savaşın yararsızlığını, Alman halkının ulusal gururunun eksikliğini ve geleneklerde, giyimde ve konuşmada Fransızları kölece taklit etmelerini, acımasız bir şekilde hicvetmiştir.

Duygularındaki gerçeklik, düşüncelerindeki kararlılık, anlatımındaki keskinlik, hiçbir şairde yoktur. Yergilerinde, sözcük oyunlarının, sözcük sanatının gücünden, ustalıkla yararlanmışır. Yaşadığı döneme göre, şaşırtıcı biçimde yalın ve süssüz olan yazıları, yönlendirici olmasına karşılık, didaktik değildir. Logau kendini Martin Opitz'in bir takipçisi olarak görüyordu. Ancak bu bağın, bağımsızlığını ya da özgünlüğünü etkilemesine izin vermedi. Teorik olarak Opitz'e bağlı olan Logau, pratik olarak kendisini öncelikle John Owen'a yönlendirmiştir. Komik, genellikle satirik-ironik, aynı zamanda grotesk bir dilde ve atasözlerinden, İskenderiyen epigramlarına kadar çeşitli biçimlerde, Logau zamanının dini, ahlaki, siyasi ve kültürel koşullarını, Hıristiyan ve ulusal duygulara dayalı olarak, sayısız zamansız, genel olarak geçerli açıklamalar yapmayı başarır. Tek amacı, kendi içinde alakasız içeriği başarılı bir şekilde formüle etmek olan epigramlar vardır. Sivri, ancak nadiren didaktik olan Logau'nun yazıları, zamanına göre oldukça doğrudan ve süslemesizdir.

Gerçekliğin hiçbir yorumu, Logau'nun şiir koleksiyonunun bir birimini oluşturacak kadar kendini gösteremez. Sadece iki düşünce epigramlara hükmediyor gibi görünmektedir: dünyanın kargaşa içinde olduğu ve ahlakçıların eleştirilerine bir son verilemediği. Bu düşünceler, epigramın doğası hakkında kesin olmayan bir fikirle birleştirilir. Bu, yazarın konuşma durumuna bağlı olarak, konuşma rollerini dilediği gibi değiştirmesine izin verir: Övgü şiirinden yergiye, sosyal hayat kurallarından eğlenceli epigrama geçer. Konuşma rollerinin hızla değişmesi ve ince esprili ifadenin gerekliliği, yazarın hayatını belirleyen gerilimleri ve çelişen çıkarları gizlemesine izin

vermez. Tam aksine, komik bir şekilde konuşurken kendilerine gelirler. Kesinlikle tarafsız bir şekilde çizilmemiş, ancak o zamanın gerçekliğinin birçok özelliğini bize açıklayan bir çağın resmidir bu. Nükteli çalışmaları, Logau'nun üslup özellikleri ve yaratıcı yeni oluşumlar bakımından zengindir.

Logau, yergi epigramını Alman edebiyatı için üretken hale getirmiştir. Epigramları, okuyucuyu, bir ben-sen ilişkisine çekiyor ve ruhunun dili aracılığıyla parlamasına izin veriyor. Görüntü ve teknik konusunda bir deha ve ironi ile eşsiz bir sanat sergiliyor. Ayırt edici bir eleştirmen için gerekli olan tüm özelliklere sahiptir. Her insan hissini ifade eden ve her insana dokunan iki edebi form kullanır: epigram ve yergi. Logau, Alman özdeyişini en yüksek zirvesine çıkarmıştır. Onun yergileri, herhangi bir zamanda, herhangi bir yaşta dünyayı yansıtır.

Logau'nun "Epik Şiirler" adlı eserini, 1759 yılında Gotthold Ephraim Lessing ve Karl Wilhelm Ramler ortaya çıkarmış ve düzenlemişlerdir. Lessing onun için şöyle söyler: "Logau'nun sözleri, her yerde konuya uygundur. Ders veriyorsa, etkili ve özlü; cezalandırıyorsa, coşkulu ve dolu doludur. Sevgiden söz ediyorsa, yumuşak, sokulgan, hoş ve şakacı; yalnızca güldürmek istiyorsa da, komik ve saftır.

Kaynakça:

- Friedrich von Logau: Reimersprüche und Andere Werke in Einzeldrucken Hrsg von Ulrich Seelbach 1992
- Studio Fuer Alte Deutsche Literatur
- Bibliotheca Augustana
- Alman Edebiyatı Burhanettin Batıman Remzi Kitabevi 1945
- Yeni Alman Edebiyatı Gürsel Aytaç Kültür ve Turizm bakanlığı yayınları 1983

- Ana Britannica Ana Yayıncılık 1986

-Büyük Larousse Gelişim Yayınları 1986



Logau'nun Epik Şiirler Adlı Eseri

Seçme Epigramlar ve Şiirler

Çeviren: Ferihan Hasan Panayır

Bilgelik

Ah, ne tatlı bir histir,
Sıcacık bir öpücük!
İyi gelir üstelik,
Moralleri düzeltir.

Umut sağlam bir asadır,
Sabır onun giysisi,
Dünya ve kabir içinden,
Sonsuzluğa yürürken.

Dünyada en çok neyi
Severim bilir misin?
Zamandır o kendini tüketen,
Dünya gider ha bire süreğen.

Güvensizlik

İnsan kimseye güvenmemeli, ben kendime bile güvenmiyorum;
Çünkü, zaman zaman kendimi bile kandırıyorum.

Güven

Bir kez güvenmek yeter,
Ama hiçbir güven, yeterince mantıklı değildir.
Hiçbir güvenin olmaması,
Güven oluşturmaya çalışmaktan iyidir.

Kadınlar

Bazı kadınlar şöyledir:
Isırılmayacak olmalarına rağmen,
Hep ortada dururlar.

Güzel Kadınlar

Güzel kadınlar sorarsa yapmalısın,
Güzel kadınlara da, onlar susarken sormalısın.

Yaşam

Yaşam, bizim isteğimize bağlı bir şey olsaydı,
Yaşama sevincimiz, hiçbir zaman bitmezdi.

İnanç

Luthercilik, Papalık, Calvincilik,
Bu inançların hepsi de,
Şüphe varsa tartışılır,
Hıristiyanlığın olduğu yerde.

Tutku

İnsanlar, atlar gibidir,
Her zaman, dörtlüyle koşmak isterler.

Dürüstlük

Kim dürüst olmak istiyorsa, namuslu kalmalı;
Bu yüzden, olduğu yerde durup, her şeyi duymamalı.

Orta Yol

Tehlikede ve büyük gereksinimde,
Orta yol ölüm getirir.

Öfke

Öfkenin hakim olduğu yerde,
Zihni kör eden
Ve çalışmasını engelleyen,
Bir sis yükselir.

Şarap

Şarabın kurduğu dostluk,
Şarap gibidir, sadece bir gece sürer.

Beklentiler

Zaman zaman umut edilir;
Bu, onu dileyenin rüyasıdır.

Mantığın Değişimi

İnsanlar değişir,
Zaman değişir,
Mutsuz eden şeyler değişir;
Giysiler ise, mutluluk kaynağı olur.
Hatalar değişir,
Hedefler de değişir;
Ama insan böyle değişince,
Değişmeyen tek şey hata olur.

Huzursuz Yaradılış

İnsan kalbiyle, bir değirmen taşı arasında benzerlik vardır;
Her ikisi de, gtecek bir şey bulamazsa, kendini yer.

Acıma

Başka bir acıdır bu,
Acımasız olmak,
Gerçekten acıyan,
Acı eker o zaman.

Öfke-Yargı

Hakim fke duyduğunda,
Adalet yerini bulmaz;
İntikam alır yerini,
Doğruluğun fkesi olmaz.

Yasa

Kullanılan yasalar,
Yapay bir aę gibidir;
İçinden bir yol çıkar,
Kimsenin ldrlmediği bir yere.

Yeni Yıl

Yeni yıl, eskisiyle yer değiştireceğine,
Daha iyi olurdu, dñnyanın yñzñ değişse.

Delilik

Herkes, delilik ağacından bir dal taşır;
Kimi bñlñm bñlñm, kimi tamamen.

Neşeli Bir İnsana

Ya nesin sen, insan olmadığını sñylñyorsan,
Doğrudur o zaman, bir domuz gibi yiyorsan.

Kitap Okumak

Arı, bir bal üreticisidir;
Çiçeklerin özñnñ emer
Ve onların, tatlı nektarlarını.
Bilim de öyledir,
Sen okuyarak büyñrsen,
Tanrısal bir varlık olursun.

Bir Kitap Yazarı Hakkında

Bñyñk bir saygı duyulsa da yazılarına,
Okudukça bağlanılır. Nereye? Bir örñmcek ağına.

Kitap Odası

Bu bir mezardır, ama ölüleri konuşabilir;
Geçmiştekileri anlatır, gelecektekileri ise gösterir.

Ayna

Ayna, bazı şeyleri bilebilir, ama konuşamaz;
Bñylelikle, pek çok kibirliyi kurtarır yanılmaktan.

Ceza

Ne olduğu değil de, zorunlu olarak ne gerçekteştiği önemlidir;
Eęer, kaldırırsan başını, görñrsñn insanların asıldığını.

Altın

Toprağın sarı çekirdeği, altının gücü var,
Onun için her şey, altın kaselerde sunuluyor.

Değirmen

Allah'ın değirmenleri yavaş ve az da olsa öğütür,
Sabırla beklersen, doğrulukla sen de her şeyi çözersin.

Şair ve Ressam

Herkes, bir ressamın resmi ile daha çok ilgilenir.
Oysa, şair isterse;
Boyaları kör eder,
Uyak ile de ölümsüzlük yaratır.

Doktorlar ve Öğütler

Bir doktor, hasta bedene yardım eder, iyileşme sürecinde;
Ama, elinden gelen budur, gerisi olur kendince.

Doktorlar ve Hastalar

Zorluk çıkartmaz, hastalar doktorlara,
Aksi halde, dolacağını bilirler, ağızlarının toprakla.

Avukatlar

Avukatlar, deriyi dişleriyle çeken kunduracılar gibidir;
Esneme hakları vardır.

Dünya

Ah dünya, senin maddiyatınla,
ağlamak gülmekten öte!

Düşünceler

Doğruyu bulmak ve doğrudan yararlanmak için,
Konuşanı dinlemek gerek.

Anlayış

Bir kalbin olup, anlayışın olmamasındansa,
Uzuvlarının olmaması daha iyidir.

Öğüt vermek

Kimin espri anlayışı yoksa,
Ona, esprili bir öğüt vermek yersizdir.

Kendini Yenmek

Kendini yenmek en zor savaştır,
Kendini yenmek en güzel zaferdir.

Hayat Kuralı

Yaşıyorum ben, böyle yaşıyorum!
Beyefendiye nazik,
Preneze sadık,
Komşuya dürüst,
Ölüyorum, öyleyse ölüyorum!

Umursamazlık

Kim çok ağırbaşlıysa, dürüst bir adam olarak kalır,
Ama olduğu yerde kalanı ise, bir umursamazlıktır alır.

O Kadar da Yüksek Değil

Asla, yüksekteki şeylere erişmeye çalışmam,
Hep aşağıdan gitmeye çalışırım.
Clepticus'un dediği gibi,
Yollar, tuzaklarla doludur.

Tutuklular

Kötü şeyler, çok sık olur,
Onu yapan atılır hapse.
Öyle olacağına,
Otur sandalyende, sessiz ve sakince.

Utangaç Zamanlar

Zaman, istediği gibi yaşar,
Utanmayı sever.
Gerçeğin çıplak halini sevmez,
Onu, giydirmeye çalışır.

Gerçek

Bozuk peynir ile gerçekler,
Sarayın kapısından giremezler.

Soru

Nasıl yaptın beyaz zambak,
Bunu kırmızı güle?
Onu bembeyaz öpüp,
Nasıl döndürdün, bir al yüzlüye?

Bugünkü Dünya Sanatı

Kimi görür,
Kimi görünür,
Kimi konuşur,
Kimi düşünür.
Herkes ikiyüzlülük yapar,
Herkes bir rüzgara yelken açar;
Kötüler, rahat bir yaşam sürer.
Herkes elinden geleni yapar,
Başkalarını kullanmak için.
Böyle yaşayanlara,
Ot politikacılar denir.

Düşüncesiz Askerler

Akıllarda tilkiler,
Yırtılmış giysiler,
Yıpranmış bedenler,
Kullanılmış kadınlar,
Her şeyden habersiz çocuklar,
Sığırlardan çok, atlar;
Torbada ekmek yok,
Cüzdanda para yok,
Ne var ne yoksa,
Almış götürmüş savaş.
O halde, kazanımlar kimin olacak,
Yoldan geçen yabancıların mı?

Saatler

Ey insan, saatlere güvenme, onlar hiç değildir durağan;
Sen de onlar gibi, hızla uzaklaşıyorsun dünyadan.

Avuntu

Biliyor musun bu dünyada,
Beni en çok avutan şey ne?
Zamanın, kendi kendine yitip gitmesi
Ve dünyanın sonsuz olmayışı.

Ölüm

Ölüm korkunçtur,
Ama beden için değil; o, öldüğünü anlamaz.

Bibilu Hakkında

Bibilu, deli doludur. İçer, sendeler;
Cehenneme giden kapı geniştir, oraya sağlam adımlarla gider.

Bonna Hakkında

Bonna, bir bakiredir, inanırım ben de buna;
Güzel bir kadındır, inanılmaz gençtir hala.

Bonna Hakkında

Bonna'nın tüm anahtarları, bekaret kemerinde takılı,
Onu kullanmak isteyenler, komşuya danışmalı.

Cacu Hakkında

Cacu düşünür, yaşamı bir kitaba dökmesi gerektiğini,
Olabilir ama, ne yazacak sadece karanlığı gören biri?

Caja Hakkında

Caja'nın, evinin anahtarını, bir kuşun altında gizlediği söylenir;
Sonra da, o kuşu yediği.

Copru Hakkında

Copru, hastalara karşı iyi bir doktordur, yararlıdır;
Ama, hastaları onu ne zaman görse, altlarına kaçıtır.

Cupinuda Hakkında

Cupinuda hep üzülüyor,
Adem babanın öyküsüne,
Bundan böyle hiç kimse,
Çıplak dolaşamayacak diye.

Flora Hakkında

Flora, kocasının, başkalarıyla beraber olmasını istiyor;
Her kadın gibi, bunu değil de, aslında o mezarı kastediyor.

Fungu Hakkında

Fungu'nun karısı yoktur, dul bir erkektir;
Dolayısıyla, aklı ve bilinci hala yerindedir.

Gallu ve Galla Hakkında

Gallu, Galla'ya büyük yangınını anlatır;
O da, ona, yangını nasıl söndüreceğini.

Gulanu Hakkında

Her akşam patlayıncaya kadar yer, içer;
Gulanu, ölümü her düşündüğünde.
Çünkü, her yemeğin, son yemek olduğunu varsayar;
Ölmek istemez, boş bir mideyle.

Honoratu Hakkında

Honoratu, hiç nedensiz durur, aynı bir duman gibi yükseklerde,
Ama, çıktıkça kaybolur gider, ne yazık ki yükseklerle.

Humandu Hakkında

Şarap, eski bir insan sütüdür, Humandu her gün içer,
Annesinin memesindenmiş gibi, emer de emer.

Lingu Hakkında

Lingu, öksürdüğü için kullanacaktı farfara çukuru'nu,
Ama buna pek aklı ermedi, kullandı Barbara'nın çukurunu.

Lullu Hakkında

Gözünde gözlüğüyle, Lullu, ne kadar da becerikliydi,
Yaptığı her şey, yapmamaktı hiçbir şeyi.

Lupa Hakkında

Yırtıcılığına alışamadığımız, bir dişi kurttur Lupa,
Onu ısırarak için bekleyen, güçlü erkeklerin ortasında.

Macru Hakkında

Macru'nun bedeninde hiç yağ yoktur, ne içinde ne dışında;
Ancak, akli vardır, yağ olmasa da karnında.

Marcu Hakkında

Senin tüm yazdıkların, çok iyi biliniyor;
Ama insanlar, onları çıplakken okuyor.

Molle Hakkında

Senin karın, sana kadın değil, sen de erkek değildin ona;
Senin ona olmadığını, nasıl olsun o sana?

Moninna Hakkında

Modaya uyarak konuşmak,
Modaya göre davranmak,
Modaya göre yemek yemek,
Modaya göre giyinmek,
Modaya göre terbiye almak,
Modaya göre insanları sevmek,
Modaya göre Tanrı'ya tapınmak,
Moninna, her şeyi buna göre öğrenecekti;
Bilmek istediği şey ise,
Modaya göre mi işeyecekti?

Nanu Hakkında

Ne zaman büyük bir kapıdan girse,
Kendini, akşam pırıltılarının içinde görür.

Oscu Hakkında

Oscu'nun parası çok, bu yüzden tasası azdır;
Ama birazcık akıl ile birazcık öğüt almak, ona farzdır.

Paetu Hakkında

Paetu, namussuzluğu över de,
Ama olmasını istemez kendisinde.

Paetu Hakkında

Paetu, sen ve karın yaşıyorsunuz dilediğinizce;
Birbirinizi, bir tek mezarda göreceksiniz bu gidişle.

Pica Hakkında

Pica, eşinin kırdığı pencere için söylenir durur;
Söyleneceğine, evdeki hırsızları kovalamalıdır.

Pictia Hakkında

İşte, Pictia kanıtı! Aşk, hem yanıcıdır, hem dondurucu;
Gönüle ateş düşerse, sevgilisi olur onun buzu.

Pigrum Hakkında

Pigrum, boş boş dolanamaz,
Boş olsa bile duramaz.

Quadratu Hakkında

Quadratu'nun, dünyaya yararı vardır, gölge verir;
Kötü olan, gölgeyi yazın vermeyiştir.

Rosula Hakkında

Dikeni olmayan,
Bir güldür Rosula;
Kocasının boynuzu var,
Dikeni olmasa da.

Trulla Hakkında

Trulla süslendi ve bir erkeğin karşısına geçti;
Onu nasıl bulduğunu sordu. "Çıplak daha güzelsin" dedi adam.

Vanu Hakkında

Vanu, cezasını bulmuş kötü bir şekilde,
Cezası da bir kadın; altınla kaplanmış, ama altı kırışık bir halde.

Vinda Hakkında

Vinda'nın taze parası var, taze eti, taze ekmeği, taze ieeği;
Ama taze bir erkek, onun tek eksiği.

Vitu Hakkında

Görmüyor musun, kadından kendini nasıl gizlediğini?
Evet, ama nereye? Yorganı çek üstüne!

NATHANIEL EVANS

Hayatı:

Evans, 8 haziran 1742'de, Pennsylvania eyaletinin Philadelphia şehrinde, bir tüccar olan Edvard Evans'ın oğlu olarak dünyaya gelir. Babası, oğlunun, hayat yolunda kendisini izlemesini istemiştir. Ancak, o, ticareti değil, okumayı yeğler. "Philadelphia Akademisi" ndeki eğitiminin ardından, bir süre çay tüccarlığı yapar. Daha sonra, Philadelphia Koleji müdürü William Smith'in desteğiyle, bu kolejde okumaya başlar. Buradan mezun olmaz. Ancak, 1765'te, lisansüstü programını tamamlar. İngiltere'de "İncil'i Yabancı Ülkelere Yayma Derneği" kurulmuştur. Dernek, Amerika'da New Jersey'in Gloucester ilçesinde bir şube açmak ister. Bu girişim için Evans önerilir. Görüşme için, Evans Londra'ya gider. Londra piskoposu tarafından kabul edilir. Burada, 1765 Aralık ayına kadar, bir kilisede papazlık yapar.

İngiltere'den Philadelphia'ya dönüş yolculuğundaki arkadaşı Elizabeth Graeme'dir. Graeme ile ölümüne kadar mektuplaşmıştır. Philadelphia'ya döndükten sonra, bir kilise misyoneri olarak; Hoddonfield, New Jersey, Delaware ve Philadelphia'da propaganda gezilerine çıkar. Evans, arkadaşı Thomas Godfrey'in ölümü üzerine bu olaya üzülenek, 1767 yılında, onun şiirlerini yayınlar. Ancak, kendisi de tüberküloza yakalanarak, 29 ekim 1767'de, New Jersey'e bağlı, Gloucester County'de hayata gözlerini kapar.

Eserleri:

Evans'ın şiirleri, ilk önce 1765 yılında basılır. Bu baskıda 48 şiir vardır. Ölümünden beş yıl sonra, 1772'de, şiirleri ve bir vaazı; kolej müdürü arkadaşı William Smith tarafından, "Bazı Kompozisyonlar ve Çeşitli Durumlarla İlgili Şiirler" adıyla yayınlanır. Bu baskıda ise 30 şiir vardır. Bu şiirler, önceki baskıdakilerden farklıdır. Smith kitabın önsözünde şunları söylemiştir: "Birçoğu bölük pörçüktür ve tamamlanmamıştır; ancak, bunların pek azı yayımlanmak üzere kendisi tarafından revize edilmiştir. Bu nedenle, dilbilgisi, tekerlemelerin doğruluğu gibi maddi olarak hatalı olan yerlerde bazı

düzeltilmeler yapılmıştır. Ancak bunlarda, yayıncı titiz davranmış ve yazarın anlayışından hiçbir şekilde sapma olmamasına özen göstermiştir.” Bu ifadenin ışığında, Evans’ın bu eserde hangi değişiklikleri kendisinin yaptığını ve Smith’in ya da iş arkadaşı Elizabeth Graeme’in kitabı matbaaya göndermeden önce hangilerine karar verdiğini belirlemek mümkün değildir. Eser; Milton, Gray, Cowley, Prior ve Collins etkisi altındadır. Kitaptaki şiirler, sıradan olayları anlatır. Bu şiirlerden en önemlisi, “Barış Ümidi Üzerine Od” adını taşır. Bu şiir, Amerikan edebiyatının o tarihteki en zarif şiiridir. Ancak, kitapta yer alan, Benjamin Franklin’e yazılmış olan şiirler de önemlidir.

Sanatı:

Evans olasılıkla, şiirlerini din adamlığından önce yazmıştır. Çünkü, dini şiirlerinin sayısı azdır. Evans’ın şiirlerine neşeli bir ton hakimdir. Şiirler, coşkulu ve canlı bir karaktere sahiptir. Bundan dolayıdır ki, şiire karşı güçlü bir sevgi beslemiştir ve şiirin güzelliklerine dair güzel bir anlayış ve duyguyla yüklüdür. Eserine yazdığı ancak bitiremediği önsözünden, zihninin, hayal gücünün güçlü bir etkisi olan o hassas ve zarif izlere sahip olduğunun kanıtlarını taşımış olduğu anlaşılıyor. Evans da, arkadaşı Thomas Godfrey gibi çok az kişinin büyük ve kalıcı mükemmelliğe sahip bir işi yürütmek için gücünü geliştirdiği bir yaşta vefat etmiştir. Yine bu iki ismin geride bıraktıklarına bakılırsa, şiirsel yeteneklerinin yüksek oranda olduğu görülür.

Kaynakça:

- The Oxford Companion to American Literature James D. Hart 1956
- The Cambridge History of English and American Literature 1907-21
- Appleton’s Cyclopedia of American Biography 1999
- The Heath Anthology of American Literature
- The Struggle For Independence Bartholow V. Crawford-Alexander
C. Kern-Morris H. Needleman

Benjamin Franklin'in Armonika Çalışına*
Çeviren: Özlem Yaşayanlar

Hoş bir merakla yitip, uzun uzadıya izledik;
Ün ve onurdan hoşnut,
Vatansever ruhun, cömert hareketlerini.
Ancak, alkışlayabilir küçük şehrimiz seni,
Aklının biçimlendirdiği düşüncelerini
Ve içindeki tüm erdemi.

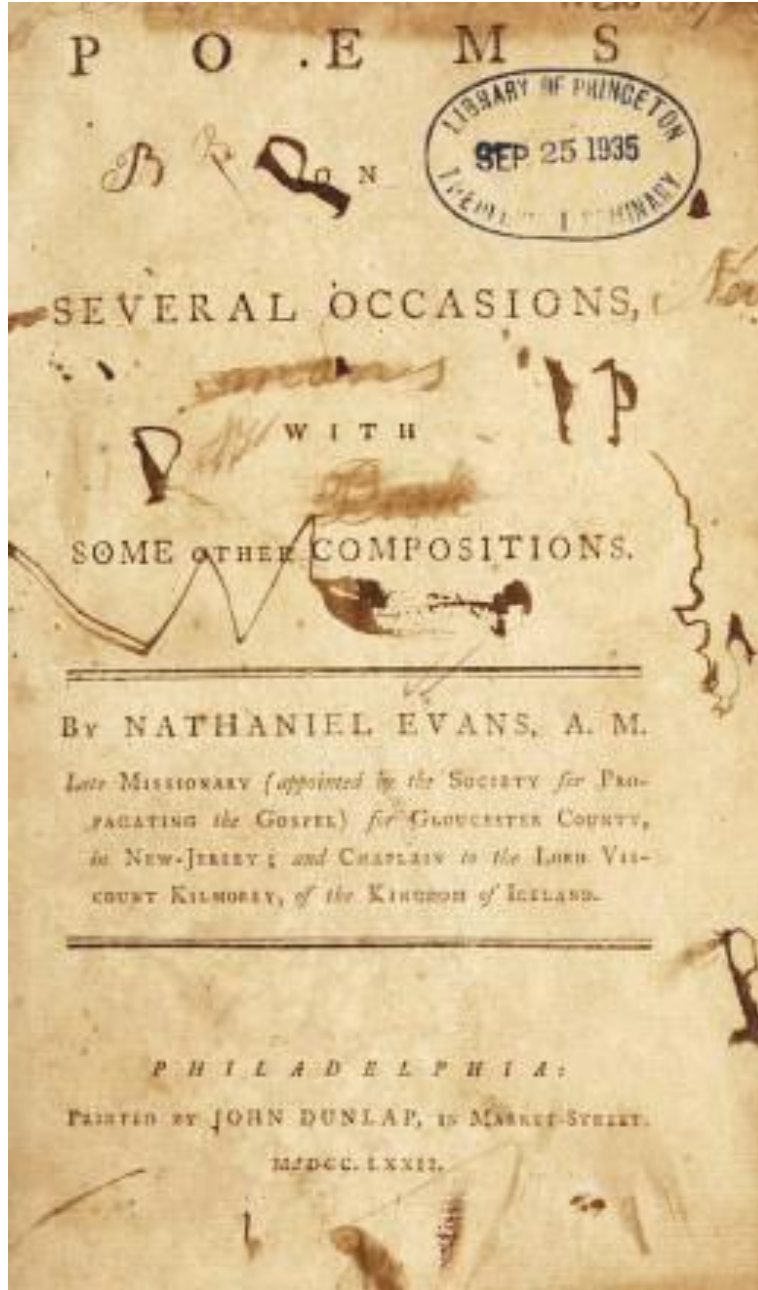
Nasıl çarparsa bizi, baktığımızda,
Çakan yıldırımların masumane oynaş
Ve korkunç ateşin, esir olup çubuğa,
Yumuşak bir alevle azalıp yok oluşu;
Kızıl gök gürültüleri de kükrerken etrafta,
Kara bulutlar patlar ve zararsızca çarpar toprağa.

Kutsanmış sanat, güzellikler sunar insanoğluna,
Yetenekli aklın, soylu hükümdarlığına.
İşte, bu yüzden ruha verilmiştir en büyük güçler,
Yerden göğe kadar, iz bırakmak için doğada!

Ancak, yönetemez düşünceleri bunlar,
Bilimi besleyen bir el vardır mutlak;
Göğün ilahi sanatından yardım alan.
Yüreğini büyüleyen yakınmalarla,
Taze aleviyle esin verip, yepyeni coşkulara,
Katılır, kutsal koroya armonika.

Dinle, kulağı tutkun eden ilahi çığılı
Ve akıp giden yumuşak tınısını.
Kalbi yumuşatan müziğin, med-ceziridir ruha doğru;
Yüce bir neşeyle,
Ölümlüleri titreten ve
İçten içe taşınan, tatlı döngüsü.
Yarı Tanrısal birçok dil konuşan,
Bu alettir bizi efsunlayan.

* Franklin, bir su armonikası icat etmiştir. Bu armonika, ıslak parmakla bir kadehin etrafına dokunulunca, duyabileceğimiz türden sesler çıkarmaktaydı.



Çeşitli Durumlarla ve Bazı Kompozisyonlarla İlgili Şiirler